

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre ... 12 kor.
 Fél évre ... 6 kor.
 Negyed évre ... 3 kor.

*
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulajdo-
 nosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 20 fill.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitólé sora 50 fillér.

A hirdetések BITTERMANN
 NÁNDOR ÉS FIA könyv- és
 könyvnyomtatás fogadtatnak
 el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 20 fillér.

Régi árvatári tartozások rendezése.

☉ Vármegyénk árváigények, különösen a régi községi árvatárak elhanyagolt kezeléséből származott bajok nyerne nemsokára kedvező megoldást. Ebben vármegyénk községeknek majdnem fele van érzékenyen érintve és a tisztázás és rendezés munkájának híre minden érdekelt községben örömet keltett, mert a rendezés munkája által ezen községek árváigények egy régi égő sebe nyer gyógyulást.

Ezen községi árvatári tartozások rendetlen állapotának igen érdekes története van. A bajok kezdete, forrása majdnem négy évtizedre nyúl vissza.

Az árvák és gondnokoltak pénzét és értékeit a Bach regime alatt a császári adóhivatalokba szállították be és ott kezelték 1863. évig. Ekkor az adóhivatalok átadták a községi árvatárakat a megyének, hol az 1868-ig központi kezelésben voltak. 1868-ban a megye ismét kiadta a községeknek önálló kezelésre és ez tartott 1878. évig.

A régi községi árvatárak a gondtalan kezelésnek a községi életben valóságos gócpontjai voltak és teljes joggal ráillett az árvák és gondnokoltaknak a községi árvatárakban kezelt pénzére és értékére a „Csáky szalmája“.

Ily rendetlen állapotban találta a községi árvatárakat az 1877. évi XV. a gyámságról szóló törvény, melynek a községi árvatárakra szóló rendelkezése az, hogy a községi árvapénztárak a vármegye központi árvapénztárába bevonassanak, illetve átadassanak.

Vármegyénkben a községi árvatárak átadása, tekintve az árváknak és gondnokoltaknak nagy számát és tetemes vagyonát és azt a rendszertelenséget, mely a könyvek vezetése, a kölcsönök kiadása körül napirenden volt, nagy munkát és hosszabb időt igényelt.

A legtöbb községet nagyon bántotta ez az átadási rendelet. Bár maguk is tudták, hogy a községi árvatári kezelés nullán alul van és szidták, mint a záporos — mégis ragaszkodtak hozzá — és az önálló kezelés érdekében fűhöz-fához jártak, eget, földet ígérve.

Több község meg is kapta az önálló kezelés jogát — de rövid időre mégis csak bevonták a

községi árvatárakat. Jelenleg még csak 14 község bír önálló kezelési joggal.

Természetesen az átadás munkálata nagyon lassan haladt és bár a községi jegyzők és közigazgatók minden elképzelhető utasítást nyertek, mégis rettenetes hibákat követtek el.

Ezen átadásnál megtörtént a községek részéről az a nagy hiába, hogy a központba olyan adóstételeket, adókat adtak át, melyek biztosítva egyáltalában nem voltak, sőt a legtöbb községben a tartozásról még kötelezvényt sem állítottak ki és ezen fiktív tartozásokat, melyek csak a számlakönyvben — papíron szerepeltek, mint árvavagyon adták át.

Az árvavagyon községi kezelését megelőzőleg, kezdve a Bach-korszaktól, a községi árvavagyon a császári adóhivatalok kezelték. Ebből a különös kezelésből egy hibás, helytelen elszámolási viszony keletkezett. Ugyanis az adóhivatalok a kezelt pénzből egyik községnek a másik község pénzből adtak ki pénzt. Ez a számadási viszony is rendezendő volt az átadásnál.

A rendezést szükségessé teszi továbbá az is, hogy egyes adóstételek kamatjéről szerkesztett számadások legtöbb esetben az illető község terhére esnek, mert a volt közigazgatók legtöbbje az évi kamat nyereségből akár befolytak ezek, akár nem az árvatárba, a maguk százalékát kivették, ez pedig a szabályok rendelkezése szerint, csak azon kamatösszeg után járt volna, amely befolyt.

A rendtelenségek oka még az is, hogy a községi árvatári kezelés alkalmával a kölcsönadásra vonatkozó szabályrendelet világos rendelkezéseit nem tartották be.

A szabályrendelet előírta, hogy minden község a kölcsön megszavazására tanácsot köteles alakítani, mely a kölcsönkérelmet felülbírálja, hogy az adós, esetleg kezesei vagyona elég biztosítékot nyújthat-e a tartozásra.

Ez a tanács azonban a legtöbb helyen piscus maskulus volt és a legtöbb esetben a kölcsönkérelem nem is lett a tanács által bírálva.

Hatalmas ur volt a kölcsönügyekben az árvák atyja (közigazgató). Ez saját szakállára, sőt leginkább barátai szivességből, a sógorság, komaság kedvéért, néha-néha meg egy-egy áldomás kedvéért adott kölcsönt minden biztosíték és sok helyen — ami pedig előírva volt — kezesek nélkül.

Ilyen zavaros viszonyok között természetesen nem állapítható meg a számlakönyvi egyszerű bejegyzésből, hogy az illető tartozásnak mi a jogalapja. Csak az van bejegyezve, hogy tartozik ennyivel és ennyivel. Így nem lehet megállapítani, hogy az előírt készpénzkölcsönt kapott-e, vagy a gyámoltak tulajdonához tartozó ingóságok és ingatlanok a községekben szokásos nyilvános árverésen történt eladásánál a vételárral maradt-e adós? vagy a gyámoltak ingatlanainak hasznosbérével?

A kiküldött bizottságnak tehát szintén egyik főfeladata lesz annak megállapítása, hogy az egyes adósok mily jogcímen lettek adósai a községi árvatárnak?

Az is feladata lesz a vizsgáló bizottságnak, hogy ezen adósoknak van-e jelenleg vagyonuk, az miből áll? amennyiben pedig az adós elhalt volna, kik az örökösei, jogutódai és ezeknek vagyoni állapota nyújt-e elég fedezetet és a kérdéses követelés beszedhető-e?

Továbbá kifogja deríteni a vizsgáló bizottság, vajjon betartattak-e az átadásig érvényben volt, Bács-Bodrogh vármegyénk 1868. évi június hó 2-án 189/68. sz. alatt hozott árvügyi szabályrendeletének a kölcsönadásra vonatkozó rendelkezései és amennyiben nem tartattak be, kik vettek részt a szabálytalan kölcsönadásnál, mely községi előjárásági tagok és mily eljárás mellett szavazták meg a kölcsönt, továbbá, hogy a felelős előjárásági tagok minő intézkedéseket tettek ezen követelések biztosítása, vagy behajtása tekintetében.

A törvényen alapuló fokozati felelősség megállapítása lesz tehát első sorban a kiküldött bizottság feladata. Ha ez megállapítható nem lenne és erre az erélylyel folytatandó szakaszerői vizsgálat eredményével nem járna, úgy a fokozati felelősség végső sorban az illető községet, mint erkölcsi testületet terheli — és ezeket a törvény kötelezi, hogy ezen rendszertelen, be nem hajtható árvakövetelések megtérítése iránt községi határozatot hozzon.

Ezen a vármegyei árvapénztár kezelése alatt álló, a községektől átvett még rendezetlen tartozások rendezése tárgyában a belügyminiszterium kebelében, Latinovits Pál főispán részvételével, tartott ankét eredményeképpen a vármegye tör-

A „BÁCSKA“ tárcája.

Fergeteg zúg ...

Fergeteg zúg, koromsötét,
 Viharos az éjszaka,
 Villámoknak fénye mellett,
 Elhalványul a nagy égnek
 Valamennyi csillaga ...

Koromsötét, fergeteges
 Éjszaka a lelkem is ...
 — A mióta te elbágytál,
 Azt hiszem, hogy elbágytál már
 A hatalmas isten is! ...

Herold Gyula Béla.

A darvinizmusról.

— A zombori szabad lyceumban felolvasta dr. Kabos Márton orvos. —
 I. közlemény.

Mielőtt mai fölolvashatom lényegébe kezdenék, engedjék meg, hogy röviden, mintegy indokoljam témámat. Hiszem, hogy mindnyájunkat egy érzes ösztönöz, amikor itt egybegyűltünk és pedig az, hogy ismereteinket bővítsük. Tesztük ezt tisztán lelki szükségletből, mert tudva tudjuk, hogy nincs magasabb valami a világon, mint a dolgoknak tiszta megismerése és hogy akiben ez a meggyőződés megérelődött, az, az ép szellemmel szerzett igaz tudást fogja a legbecesebb birtokának tekinteni. Színigazság, hogy a dolgok megismerésére és a tudás nagy előnyének az átérésére legbiztosabban a természet szemlélése vezet. Mert minél számosabb tény halmozunk megfigyelésünk tárbázába a természet nagy birodalmából: annál közelebb jutunk azoknak a törvényeknek a megismeréséhez, melyek uralkodnak a nagy mindenséget és melyeknek szükségszerű következménye, hogy minden úgy van, ahogyan van, mert így és nem másképpen kell lennie. Vagyis, minél több természeti jelenségek az okát tanultuk megös-

merni, annál közelebb jutunk ezeknek az örök törvényeknek tiszta fölfogásához, mert valahányszor valamely hatásként az okát megismerjük, mindannyiszor egyttal az oknak egyik benső tulajdonságát is megismerjük.

Ezekben az általános igazságokban megvan mindjárt a cáfolata annak a roppant rövidlátásról tanuskodó állításnak, hogy a természet törvényeivel való foglalkozás csökkentti vagy gyöngíti a vallásos érzületet. Sőt, minél jobban, minél behatósabban, minél tisztábban megismerkedtünk a természet dolgaival és azoknak örökkévaló okaival: annál tökéletesebben ismerjük meg Isten lényét; mert hiszen ő az indító — és végső oka mindeneknek, amik léteznek. Ezt tudom, ezt értem, ezt vallom. Ezt a megdönthetetlen igazságot hangsúlyoznom kellett, nehogy hallgatásommal igazat látszassam adni azoknak, akik a szabadságnak mindig ellenségei, mivelhogy a szabadság a polgári életben, épp úgy, mint a szabadság a tudományban tulterjed az ő szűkös látókörükön, tehát irtóznak tőle.

Egy csepp igazságuk azonban nekik is van, akik a tudást perhorreszkálják. Mert hát mi tőrés, tagadás, bizony sokan vagyunk, akiknek csekélyke kis tudásunknak az elenyésző parányi voltáról nincsen kellő mértékünk és abelyett, hogy szorgalmasan tanulnánk, egyszerűen bele akarunk kényseríteni a nagy mindenséget kicsike kis eszünk prokrusztesz ágyába; ezáltal aztán minden eltorzul, mint a nem egyenletes síkban metszett tükörről visszaverődött kép.

Darwint is föltette furán értelmezte, vagy inkább értelmetlenezte sok olyan feltudós vagy tudálekos ember, aki egyetlen egy könyvét se olvasta és merem mondani, egyetlen egy állítását se fogta föl helyesen. De nem tiltem én ide sem azért, hogy Darwint teljesen tisztázam, sem, hogy azokat, akik akarva vagy akaratlanul félremagyarázták, teljesen fölvilágosítsam. Nem tehetem ezt — bárba szeretném nagyon — két okból. Először is kevés, nagyon kevés az én gyöngé tudásom ilyen óriás vállalkozáshoz és másodsor, én is rájöttem már arra a régi igazságra, hogy szörnyen háládatlan feladat: Athébe baglyokat cipelni, vagy más szóval, a falra borsót hányni. Nem is szorult az a fénylő lángész, kinek

tetemei egy Newton, egy Herschelé mellett pihennek a West-Minster apátság kriptájában, semmiféle rehabilitációra. Az ő művei ércnél tartósabb emlékek és amíg olyan ember lesz a földön, akinek más vágyai is lesznek, mint jóllakni és vagyont gyűjteni, mindaddig az ő nevét nem fogják elfelejteni.

Tömerdek tudományos munkát irt. Mindenre, amivel foglalkozott, rányomta a saját bélyegét. Minden téren, ahová a legapróbb részletekre kiterjedő éles megfigyelő képességével és szigorúan induktív bölcselétű éles szellemével fordult, új utakat vagy legalább új nyomokat mutatott a tudomány művelőinek. Huxley tanár egyik Darwin elméletéről tartott felolvasásában igen találoan megjegyzi, hogy az olvasó, ki munkáját mohó sietséggel, regény módjára legelőször átolvassa, rendszeresen azt hiszi, hogy mindent meg is értett. Másodszor olvasás után azonban már úgy tetszik neki, mintha az egészről kevesebbet értene és midőn harmadszor kezébe veszi és nagyobb figyelmet fordít rá, nem csakély meglepetésére veszi észre, mily kevésbé fogta volt fel előbb a dolog valódi lényegét és roppant horderejét. Legjobb próbaköve ez egy valóban jó és eszmékben gazdag műnek s megvallo — folytatja Huxley — valahányszor azt a munkát kezembe véve, újra átolvasom, mindannyiszor új meg új tény, eszmét és olyan világot fedezek fel benne, mely eddig teljesen kikértelte figyelmetem.

Röviden megemlítem kiválóbb tudományos dolgozatait. Mikor 5 évig tartó utazásából a világ körül, 1836-ban Angliába visszatért, hozzáfogott a tömerdek gyűjtött adathalmazok földolgozásához és ebben együtt dolgoztak vele az akkori angol tudósok közül, Owen, Gould, Bell, Jenyns, Newman, Walker, Waterhouse, White, Hooker, Keeling, Henslow és Berkeley. Az 5 kötetes nagy munka 1840—1843-ig jelent meg államköltségen. 1845-ben megjelent „Egy természetbúvár utazása a világ körül.“ Közbe egy sor kisebb geológiai értekezés, mint: 1. A vándorkövek elterjedéséről és az egyidejű nemrégtes lerakódásokról Dél-Amerikában. 2. A régi jégáramlatok hatásáról Carnavonshirben és az uszó jég által tovaszállított vándorkövekről. 3. Némely Dél-Amerikában észlelt vulkánikus tűnemények össze-

vényhatóságához egy rendeletet küldött, melyet a vármegye törvényhatósági bizottsága folyó évi január hó 11-én tartott közgyűlésén tárgyalta és azt foganatosítás végett a vármegye árvaszékeinek adta ki.

Scultéry Ferenc, az árvaszék elnöke a rendezés munkájának gyors és pontos lebonyolítása érdekében többször árvaszéki plenáris ülést tartott és az ülnöki karból az önként jelentkező dr. Frank Mihály h. elnök, Bagó Géza, a számadási ügyek eddigi jeles előadója, Krudy Géza és Zsigmond Dénes árvaszéki ülnökök lettek ezen rendezési munkálattal megbízva.

A munka megkezdése előtt alapos tanulmány tárgyává tették ezen számadási ügyeket, megállapították működésük tervezetét és módosításait és alapos tudással, ambícióval munkakedvvel foglalkoztak hozzá a nagy munkához.

A rendezési munkát folyó hó 26-án veszi kezdetét és pedig két községben, Szóntán és Csonoplyán.

A szóntai bizottság a következőkből áll: Bagó Géza árvaszéki ülnök, dr. Hirmann Ferenc tb. főügyész, Horváth József ár. alszámvevő.

A csonoplyai bizottság a következő: dr. Frank Mihály h. árvaszéki elnök, dr. Csernyus Pál tb. főügyész, Késmárky Endre tb. főszámvevő.

Ezen bizottságok az árvaszéktől azon utasítást nyerték, hogy ezen községek tartozásainak rendezésére szükséges tásgyalást a községi képviselőtestület, illetőleg annak megbízottai közbenjöttével tartsák és a felelősség megállapítása végett a vizsgálatot ejtsék meg.

A községek előjárásai pedig utasítottak, hogy a községi képviselőtestület hívják össze, az érdekelt községi közgyűléseket és jogutódait a tárgyalásra idézzék meg.

Több érdekelt községben — a mint értesülünk — az a kőszai hír van elterjedve, hogy a kiszálló vizsgáló bizottság a vizsgálatot minden kimélet nélkül fogja véglegesen. Megnyugtatóul közöljük, hogy a bizottság a vizsgálatnál a törvény és rendeletek határain belül a legliberálisabban fog eljárni, mert ezen vizsgálatnak kizárólag az a célja — és ez a belügyminiszterium intenciója is — hogy ezen rendezetlen ügyek közmegelegedése nyereségre megoldást.

Mindenütt tekintetbe fogják venni az adósság, jogutódai és illetve a községek anyagi helyzetét és ezen fog alapulni a fizetés, illetve beszédés iránti határozat.

A nagy munka kezdetén a vizsgáló bizottságnak munkakedvet, erőt, kitartást és a mi fő: türelmet kívánunk. Eredményes munkájukat a vármegye közönségének elismerése fogja kísérni.

Az Országos Törvénytár I. száma megjelent a következő tartalommal: I. t. cikk: Az 1889. évi VI. törvények 14., valamint az 1890. évi V. törvények 3. szakasza rendelkezésének, illetőleg a közös hadsereg és a hadi tengerészet, valamint a honvédség számára megállapított ujoncjutalék mennyiségének az 1902. évi évig való fenntartása tárgyában; II. t. cikk: Az 1902. évben kiállítandó ujoncok megajánlásáról.

függéséről és a hegyláncok és a vulkánok képződéséről. 4. A finom porról, mely az Atlanti óceánra a hajókra szokott letlepedni. 5. A Falklandi szigetek geológiai viszonyairól. 6. Geológiai vizsgálatok a vulkáni szigetek és Dél-Amerika egyes részéről. És a saját mind a mai napig meg nem döntött elméletét tartalmazó nagyobb munkája, „A korallszirtek szerkezetéről és elterjedéséről.”

A zoológia terén két kötetű monográfiát írt a Cirripédiáról 1851—1854-ig és itt is egy egészen új felfedezéssel lepte meg a tudományos világot. Kimutatta ugyanis, hogy sok fajja a Cirripédiának nem hermaphrodit, hanem vannak törpe póthímjeik. Ezalatt az egész idő alatt állandóan foglalkozott legkedvesebb eszméjével, szorgalmasan gyűjtötte az adatokat, figyelmesen elolvasta az idevágó, már akkor létezett irodalmat, míg végre megírta és 1859-ben kiadta korszakalkotó nagy munkáját a fajok eredetéről és ennek mintegy kiegészítésére a hatvanas és hetvenes években „A bazillatokról és a kultúrnövényekről”, „Az ember származása és az ivari kiváltság”, „Az indulatok (emotiók) kifejezéséről emberben és állatokban” és a saját gyermekeiben tett tapasztalatok alapján, „Adatok a gyermek fizikai tulajdonságai fejlődéséhez.” Ezeket kívül írt egy egész hosszú sor növénytani, phytobiológiai értekezést és egy nagyobb munkát a földi giliszta befolyásáról a humusképződésre. Mindemellett nem szabad hinned, hogy valami elzárkózott, pedáns szobatudós lett volna. Eppenséggel nem. Viselt közbivalt — kertületnek bekebeirája volt — és valóságos példás családi életet élt, művelt neje és 7 gyermeke körében. Szerette a zenét, különösen Mozart, Haydn és Beethoven munkáit hallgatta nagy élvezettel és idegenekkel szemben is mindig barátságos és kedvesen közlekedett.

Lankadatlan tevékenységét jellemzi még az is, hogy egy hónappal a halála előtt 1882-ben, márciusban, Londonban a Limie társulat ülésén előadott egy növénytani értekezést, melyben ismertette észleleteit a növények gyökérszárának és a Chlorophyl-testecskéknél szén-savas ammóniumra történő alakulásairól a mikroszkop alatt.

Jellemét találon jellemzi az a felelet, melyet egy londoni könyvkiadónak adott, aki életrajzi adatokért

H i r e k .

Kinevezés. A király dr. Kopf István bácsalmási járásbírósi aljegyzőt a zentai járásbíróshoz albiróvá nevezte ki.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Szabados Béla szabadkai és dr. Korpás Gyula szegedi törvényszéki joggyakorlókat a szabadkai törvényszékhez aljegyzőkké nevezte ki.

Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök vármegyénkben a szabályi anyakönyvi kerületbe Keke-zovits István segédjegyzőt, a laliti anyakönyvi kerületbe Rákits Miklós jegyzőt anyakönyvesekké s végül a szabályi anyakönyvi kerületbe Ronai Simon jegyzőt irnokot anyakönyves helyettesé nevezte ki és a házassági anyakönyvvezetéssel és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

Áthelyezés. A király Rásó Sándor zombori törvényszéki albirónak saját kérésére a szegedi törvényszékhez ezen minőségében való áthelyezését megengedte.

A Szabad Lyceumban vasárnap Székly István, a gyöngyösi állami főgimnáziumnak természettudományokban kiváló tanára fog előadást tartani a tudományok módszertanáról. A nagy tudású előadó több éven át városunk főgimnáziumában a természetannak és mennyiség tanakról tanára. Akik őt személyesen ismerték, azoknak alkalmuk volt benne nemcsak a kiválóan képzett tanárt, hanem különösen a filozófának, a dilettánsnál jóval magasabban álló művelőjét is, megismerni és így kétségtelen, hogy vasárnap előadása a hozzá fűződő várakozásoknak minden tekintetben meg fog felelni. Az előadás d. u. 4 órakor kezdődik s arra közönségünk figyelmét ez uton is felhívjuk.

Estély. Dr. Dimitrievis Bránko ügyvéd és neje szül. Konyovits Katinka vendéglátó házában estély volt e hó 19-én, melyre hivatalosok voltak: Hanke Imre és családja, Dekker Pál és neje, Jankovits Dusan és neje, dr. Csernyus Pál és neje, Szabó László és neje, Radány Péter és neje, Szabó József és neje, Tarczy Pista és neje, öz. Trischler Ferencé, dr. Konyovits Dávid és neje, dr. Nikolits és neje, öz. Nikolits Zsófia és leánya, Georgievits Koszta és neje, dr. Bugarszki Koszta és neje, Bugarszki Miklós és neje, Lallosevits Jakab és családja, Gergurov Dániel és neje, Manojlovits Milán és neje, öz. Bikár Maria, Konyovits Pajica és neje, Hoffmann Károly és neje, Milijevits György és neje, Konyovits Mladen és neje, Zerkovits Milán és neje (Sztanysics), Raics Milán és neje (O Szivac), Scherer Rezső, Konyovits Tunica, Késmárky Béla, Nikolits Kornél, Dekker József és Konyovits János.

A zombori iparos ifjak önképző-egyesülete mult vasárnap délután tartotta meg tisztújító közgyűlését a tagok élénk részvétele mellett. Elnökké egyhangú lelkesedéssel Harp László eddigi elnököt választották meg ismét, kinek kitűnő vezetése alatt az egyesület előre halad és virágzik. A többi választások eredménye a következő: Elnök: Harp László egyhangulag megválasztva. Alelnökök: Ujkéry Antal és Subasits Lajos. Számvizsgálók: Hock János és Kaich Antal. Jegyző: Lett István egyhangulag megválasztva. Pénztárnok: Aockermann Sándor egyhangulag megválasztva. Könyv- és szertárnok: Follveider Károly. Ellenőrök: Kovács Gyula és Kovalovszky István. Választmányi tagok: Budimetz Pál, Mayer Antal, Mang István, Kmetz Endre, Palits József, Moos István, Keller Mihály, Ruzsnyak Lajos, Serkó Márton. Pottagok: Bruder János, Keruer János, Király Sándor. Itt említjük meg, hogy ez a derék, hazafias egyesület Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját ez évben nagyszabású emléktűnneppel fogja megünnepelni. Előadják a „Hadak útja” című drámai költeményt és Trischler Károlynak ez alkalomra írt ódáját „Kossuth emlékezetére.”

Ügyvédi kamarai közgyűlés. A szabadkai ügyvédi kamara március hó 23-án d. e. 10 órakor az ügyvédi kamara hivatalos helyiségében Szabadkán (I. kör, Eötvös-utca 61. számú ház) tartja évi rendes közgyűlését. A közgyűlés tárgyai: az 1874. évi 34. t. c. 21. §-ában foglalt erre vonatkozó rendelkezések teljesítése és a netán beterjesztendő indítványok lesznek.

fordult volt hozzá és amely így hangzott: „nevem Charles Darwin, születtem 1809-ben, tanultam, körülutaztam a világot és újra tanultam és még mindig tanulok.”

Nagy munkabírást egyik biográfusa abból magyarázza, hogy napról-napra mindig korán — fektűt le. Szó sincs róla, ez is nagyon fontos körülmény. Aki korán fekszik, korán is szokott felkelni és pihent testtel, pihent ésszel folytatja napi munkáját. De lángeszén kívül sok szerencsés momentum is segítségére volt. 27 éves korában, tehát az élet olyan időszakában, amikor mások alig fejezték be kenyéradó tanulmányait, ő már egy 5 évig tartott tudományos expedíció gyűjtött ismeret és adathalmazzal rendelkezett. És később is anyagilag teljesen független lévén, egészen a tanulmányok szentelhetette magát. Művelt, okos leányt vett feleségül, aki aztán nemcsak hűséges élettársa és gyermekeinek jószágos anyja lett, a szó legnemesebb értelmében, hanem valóságos dolgozó társa is volt férjének, aki megértette annak magasröptű gondolatait és őrlit, ha abból részt kaphatott ami férjét boldogította.

Anyagi függetlensége is nagyban hozzájárult ahhoz, hogy tudományos buvárlataiba zavartalanul merülhetett bele. Hej! de sok jó, egészséges gondolatot eltemetett már a kenyérről való bajza. Mindennapos tapasztalat, hogy valamely fölgyezésre érdemes gondolat villan át esztünkön, de az egyiknek tanítani kell mennie, a másiknak a kliensnek agyafurt csűrő-csavarását kell hallgatnia, a harmadiknak szenvedéstől győzött embertársainak, sokszor szívet facsaró panaszait, a negyediknek Ahémis merlegét kell billegtetnie, az ötödiknek különböző dinamikus problémákat kell megoldania szárazon és vízen stb., stb. és sajna! mikor napi munkánk elvégzése után keressük azt a nevezetes gondolatot, volt — nincs! Elmerült a feledés homályába és biába eröltetjük magunkat, a Létbe vize nem adja vissza a beleje merült gondolatokat.

Utójára említem, de azért nem utolsó ok még az sem, hogy nem tudott . . . alsózni.

Gyászhir. Goeser Vida volt városi kertész folyó hó 19-én életének 62. évében elhunyt. A megboldogult a kaszinói dalárda tagja is volt és a gyász jeléül a kaszinó zászlóbarbóca kitűzték a gyászlobogót. Elhunytáról vették a következő gyászjelentést: Öz. Goeser Vidané szül. Kobaut Irma a saját, valamint az alulírt rokonok nevében is a legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy felelhetlen jó férje: Goeser Vida folyó évi február hó 19-én reggel 7 órakor életének 62-ik, boldog házasságának 9-ik évében hosszas, kínos szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után jobblétre szenderült. Felejtethetlen halottunk hűlt tetemei folyó évi február hó 20-án délután 4 órakor fogtak a gyászházban (Bajai-ut 23. szám) a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a szent Rókus temetőben levő családi sírba örök nyugalomra tetetni. Lelke üdvéért az engesztelő szentmise-áldozat pedig folyó évi február hó 27-én délelőtt fél 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban az Úrnak bemutatni. Zombor, 1902. évi február hó 19-én. Legyen nyugalma csendes. Emléke áldott! Goeser Vilmos, Gusztáv, Alajos, György, Albert, Mária, Terézia, testvérei. Kobaut Rezső és neje szül. Mollenda Teresi, Maday Béla és neje szül. Kobaut Ilka, öz. Kobaut Melánia, sógorai és sógoróni. Goeser Antal, unokaöccse.

A Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat muzeuma Korény Bela hódásági birtokos ur adományából igen nagy tudományos becsű lelettel gyarapodott. A kelta temetkezési típusú mutató leletben két kard, négy lándzsa, egy zablá, egy olló, egy karperec, egy kés, egy temetkezési edény találtatott. A nagybecsű adományért ez uton is köszönetet mond Roediger Lajos muzeumnőr.

Uj aljegyző. Bács Szent-Tamás képviselőtestülete dr. Balaton Gyula főszolgabíró elnökleite alatt tartott közgyűlésen Blumenthal J. eddig volt segédjegyzőt választotta meg aljegyzővé. E választás egy szorgalmas munkástagját tüntette ki a község aljegyzői karnak.

Miniszteri jóváhagyás. A kereskedelemügyi miniszter az öbceci ipartestületi betegsegélyző pénztár módosított alapszabályait jóváhagyta.

Szabad lyceum Hódásághon. A hódásági „Tiszviselő otthon” ez a vidéki derék kultúregyesület meghonosította a szabad lyceumot. Ilyen előadás lesz március hó 1-én este 7 órakor a hódásági „Tiszviselő otthon” helyiségében. Dr. Kutly Béla orvos tart előadást a maláriáról, tekintettel annak kórokozójára, a fertőzés módjára és az ellene való védekezésre.

Aljegyzőválasztás. Bács-Kula község képviselőtestülete mult csütörtökön dr. Széchenyi Tamás főszolgabíró elnökleite alatt tartott ülésen hat pályázó közül Manhold Pál segédjegyzőt egyhangulag aljegyzővé választották meg.

Gyászhir. Schöffner Jenő orvosnövendék, Schöffner Károly volt zombori tekintélyes köztisztelőben állt polgártársunk fia, e hó 5-én reggel elhunyt szülőinek a fővárosi óvoda-utca 5. számú házában lévő lakását. Miután napokon át élejtelt nem adott magáról, kutatni kezdték hollétét, de eredménytelenül. Folyó hó 18-án Cinkótán holttestét megtalálták. Fölmerték benne Schöffner Jenőt, ki ismeretlen okból öngyilkos lett. A gyász híre városunkban általános mély részvételt keltett a család tisztelői és rokonai körében. — A gyászoló család a következő partéval tudatja a gyászos esetet: Alulírottak mélyen sorozott szívvel jelentik a maguk, egy a nagyszámú rokonság nevében is, hogy Schöffner Jenő f. hó 18-án életének 29. évében váratlanul elhunyt. A boldogult földi maradványai f. hó 21-én d. u. 3 és fél órakor fogtak a kerepesi temető halottas házában a róm. kath. egyház szertartása szerint tünneppel beszenteltetni és ugyanazon temetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozat pedig ugyancsak folyó hó 22-én reggel 9 órakor fog a VII. ker. erzsébetvárosi plebaniatemplomban az egek urának bemutatni. Budapest, 1902. február 19. Áldás és béke hamvaira! Schöffner Károly és neje Burgstaller Maria, szülők. Schöffner Béla, Schöffner Angéla féri. Lovász Mártonné, ifj. Schöffner Károly, testvérei. Schöffner Beláné szül. nádudvari Soltész Róza, sógoróné. Dr. Lovász Márton, sógora. Ifj. Lovász Márton, Lovász László, Schöffner Róza, Schöffner Adrienne, ifj. Schöffner Béla, unokaöccse és unokabúgai. — A megboldogult dr. Lovász Márton országgyűlési képviselő sógora volt.

Táncmulatság Pacséron. A pacséri „polgári kör” folyó évi február hó 8-án zártkörű táncmulatságot rendezett a saját könyvtára javára. A mulatság elég jól sikerült. Jó kedvben, szép leányokban, asszonyokban, ugyisintén jó kedélyű táncosokban nem volt hiány, mit eléggé bizonyít az is, hogy az egész társaság reggeli fél öt óráig együtt maradt. Összes bevétel volt 94 kor., melyből tiszta jövedelem 47 kor. 02 fillér maradt a könyvtár javára. Ez alkalommal felléptek: Gönczi Ferenc 4 korona, Aradszki Jakab 2 kor., Fűredi Lajos (Omorovicza) 2 kor., ifj. Horváth Lajos 1 kor., Jankovich Géza 1 kor. A helyő díjat beiktették: Weiszberger Pista 4 kor., Weiszberger Flópp, Csik Zakariás, Simon János, öz. Császár Ödöné, Jankovich Géza, Bácsity György és Czvenkusa Lázár 2—2 korona, a kiknek ez uton is köszönetet mond a rendezőség.

Sertészárlat feloldás. Thurszky Jenő városunk rendőrfőkapitánya hirdetményt bocsátott ki tegnap kelettel, mely szerint a sertészárlat feloldja és ugy a város határából, valamint a vérszentes szomszédos községekből a sertéseknek a heti és az országos vásárookra való felhajtását megengedi.

Hirtelen halál. Gyorsan végzett a kéréllhetlen halál O-Kanizsán f. hó 13-án éjjel Stábel József önegyelőszövetkezeti pénztárossal és községi képviselővel. Még este együtt vacsorázott feleségével — gyermekei nem voltak — és már 10 órakor meghalt. A megboldogult 55 éves volt és egyike O-Kanizsa község legközelebbi embereinek.

Az országos vörös-kereszt egyesület ó-kanizsai fiókja február hó 16-án tartotta közgyűlését. A pénztáros jelenlétéből kitűnik, hogy az egylet 1901. évi bevétel 668 kor. 30 fill. kiadása 108 kor. 64 fill. Maradék 559 kor. 66 fill. Újból megválasztották elnököknek Herczeg Edénét és Katona Sándort, alelnököknek Huszagh Istvánt, pénztárosnak Gergey Erzsikét és titkárnak dr. Löbl Nándort.

Fősorozás

telemek fősorozása m megtartatni a város

Munkásjutt

Lélekemelő, szép Mihály gazdasági és Bács-Martonos község a gazdák és cseledek folyosót is megtöltö Kanut járási főszolg hangon tartott be- közönség feltevésele pely celját, ember- a cseled és gazda majd áttért a jutak 43 év óta van egy megbeszél család képtül állítja őt ese ki cseledjeinek van Végül átadja a juta a szépen keretezett koronas aranyakban Gazdakör titkára em ünnepelet a szeretet- man, míg a jutalmat sulyozta, hogy a ju de minden munkás- ad arra, miként kö- getek egész leleklő- jesíteni. Végül ha- miniszter magas sz- vezetettve, alkalma ünnepeleg megtart- a gazdák nevében m az új, jobb idők k- olyan idő kezdetét, testvéries viszonyt Imre gazda, az e- kéri, hogy ezen sze- balas köszönetke- miniszter urnak és Végül a jutalmat- dott néhány szóban ünnepelet előmozd- a nagy erkölcsi hatá- miniszter elterése- megye gazdasági és István martonos ga Toth Lajos főgym- titkár képviselték.

Népgyűl

község birtokos lak- ban februárius hó- les lefolyásáról vet- Károly a megjelent- mai napra az erdő- tott össze és fell- vezetésére egy el- egy jegyzőt megval- gulag megválasztat- jegyzőnek: dr. Iv- elnöki széklet elfog- miután constaltja, számban gyűlést- Palanka község la- nyilvánitja. Erre ug- anyanyelvdőhöz meg- m. kir. erdőbirta- melylyel az, Német- hogy a nagymeltes- ur a községnek an- donát képező úgy- és Ternovacz” ne- föld kisebb részle- lakosainak berbe- évi január hó 13-ik- tével teljesíthető- elnök Michels K- ügy miben állast- esetleg határozati- röviden előadja, h- foglalalva 57 tagb- Gromon Dezső ó- lyesen adatott át a ó nagymelteságra- ó nagymelteságra- megerősítette ké- melyek ligyünk ig- zett tényről allva- célja már nem v- mes ügytűket v- arra vállalkozó o- magyar kormány- kező határozati- kan 1902. évi jan- kir. földművelési m- sz. a hozott é- kérvényét elutas- lakosaira nevez- nem nyugodhatik- informátion alapú- rehozatalt lehető- országban szine el- dr. Jediczka Bela- népgyűlés határo- országgyűlési ké- kormányt megin- elfogadtatván, az- Végül megbizta- dr. Jankovics Pál- dr. Roth Leó, Bu- Schön János, Seli- Ferenc, Zentner- Blank Mihály ura- 900 németpalánka- írják. Ezzel a né- **Korpaél** nál az 1901/1902- az illető elemzés- ből fogják a gaz- nek eladatni. A v- megyei gazdasá- hetnek.

Fősorozás Zomborban. A zombori hadkötelesek fősorozása március hó 5., 6 és 7-ik napjain fog megtartani a város háza nagytermében.

Munkásjutalmazás Bács-Martonoson. Lélekemelő, szép ünnepély keretében folyt le Barát Mihály gazdasági cseléd jutalmazása f. hó 16-án délelőtt Bács-Martonoson közönségháza nagytermében. Az ünnepélyen a gazdák és cselédek nemcsak a tágas termet, de a folyosót is megtöltötték. Az ünnepélyt dr. Mikosevits Kanut járási főszolgabíró magas szarnyalású, lelkes hangon tartott beszéde nyitotta meg. A főbíró a nagy közönség felfogásához mértén megvilágította az ünnepély célját, emberszeretettől áthatott hangon írta körül a cseléd és gazda közötti testvéries viszony áldásait, majd áttért a jutalmazott Barát Mihály érdemeire, ki 43 év óta van egy család szolgálatában, hol őt valóban megbecsült családtagnak tekintik. Követendő példányképpül állítja őt cselédársai elé, gazdájának pedig, mint ki cselédjeinek valóságos atyja, elismerését fejezi ki. Végül átadja a jutalmazottnak a miniszter ajándékát, a szépen keretezett oklevelet és a 100 koronát, 20 koronás aranyakban. Utána Novoszel János a zentai Gazdakör titkára emelt szót, ki a lélekemelő, magasztos ünnepélyt a szeretet ünnepének nevezte. Beszéde folyamán, míg a jutalmazott cseléd érdemeit méltatta, hangsúlyozta, hogy a jutalmazott nemcsak cselédársainak, de minden munkás, minden tevékeny embernek példát ad arra, miként kell egy hosszú életet át a kötelességeket egész lelkéből, teljes erőből, példányszerűleg teljesíteni. Végül halásan emlékezik meg dr. Darányi miniszter magas személyéről, ki nemesen érző szívtől vezettetve, alkalmat adott ily nagy erkölcsi kihatású ünnepesség megtartására. Eremita Vlakjo földbirtokos a gazdák nevében mondott szépen átgondolt beszédet és az új, jobb idők kezdetét látja ezen szép ünnepségen, olyan idő kezdetét, mely a gazda és cseléd közötti régi testvéries viszonyt újra megfogja honosítani. Huzsvár Imre gazda, az egybegyűlt nagy közönség nevében kéri, hogy ezen szép ünnepély kifolyásából fejezzék ki halás köszönetüket dr. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter urak és a vármegye szeretett főispánjának. Végül a jutalmazott megható hangon, könnyezve mondott néhány szóban köszönetet mindazoknak, kik az ünnepélyt előmozdították és abban résztvettek és ezzel a nagy erkölcsi hatású magasztos ünnepség dr. Darányi miniszter életésével véget ért. — Bács-Bodrogh vármegye gazdasági egyesületét az ünnepségen dr. Benedek István marionosi gazdaköri elnök, a zentai gazdakört Tóth Lajos főgymn. tanár, elnök és Novoszel János titkár képviselték.

Népgyűlés N.-Palánkán. Német-Palánka község birtokos lakossága a kincstári földvétele tárgyában február hó 13-án népgyűlést tartott. A népgyűlés lefolyásáról vettük a következő tudósítást: Michels Károly a megjelenteket üdvözölve röviden jelzi, hogy a mai napra az erdő földvétele tárgyában népgyűlés biva- tott össze és felhívja a jelenlevőket, hogy a gyűlés vezetésére egy elnököt, a jegyzőkönyv felvételére pedig egy jegyzőt megválasztani sziveskedjenek. Erre egyhang- gul megválasztottak: elnöknek: dr. Jedlicska Béla, jegyzőnek: dr. Ivankovits Pál. Dr. Jedlicska Béla az elnöki székét elfoglalván, üdvözli a megjelenteket és miután konstatalja, hogy a községbeli lakosok oly szép számban gyűlekeztek össze, hogy a népgyűlés Német- Palánka község lakosainak közvéleményét bátran képviselheti és tolmácsolhatja, a népgyűlést meguyítottnak nyilvánítja. Erre ugyancsak az elnök felolvassa és német anyanyelvükön megtolmácsolja a 244/1902. számú átiratát, a m. kir. erdőhivatalnak 244/1902. számú átiratát, a melylyel az, Német-Palánka község előjáróságával tudatja, hogy a nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszter ur a községnek abbeli kérelmét, hogy a kincstár tulaj- donát képező ugynevezett „Popina suma, sredna suma és Ternovacz” nevű mintegy 1500 holdat kitevő erdő föld kisebb részletekre felosztva adassék Német Palánka lakosainak berbe, esetleg adassék el örökön; — ez évi január hó 13-án kelt 9891/1901. számú rende- lettel teljesíthetőnek nem találta. Ezután felszólította az elnök Michels Károly német-palánkai lakost, hogy az ügy miben állását a népgyűlés előtt világítsa meg és esetleg határozati javaslatot tegyen. Michels Károly röviden előadja, hogy a fent idézett kérelem kérvénybe foglalva 57 tagból álló küldöttség által képviselők Gromon Dezső ő nagyméltósága vezetése alatt szemé- lyesen adatott át a m. kir. földművelésügyi miniszter ur ő nagyméltóságának, mely alkalommal Gromon Dezső ő nagyméltósága személyesen és élő szóval ismeltette és megerősítette kérvényükben felsorolt amaz érveket, a melyek ügyünk igaz és jogos voltát támogatják. Bevég- zett ténynyel állvan szemközt, további kérvényezésnek célja már nem volna, azért indítványozza, hogy sérel- mes ügyünket vigyük az országgyűlés elé, felkérve egy arra vállalkozó országgyűlési képviselőt, hogy ez iránt a magyar kormányt meginterpellálja. Befejezésül a követ- kező határozati javaslatot terjeszti elő: a Német-palán- kán 1902. évi január 13-án megtartott népgyűlés a m. kir. földművelési miniszter ur ő nagyméltóságának 9891/1901. sz. a. hozott és a község földvétele iránt benyújtott kérvényt elutasító rendelkezést Német Palánka község lakosaira nézve fölülte sérelmesnek találja, abba bele nem nyugodhatik és mert e miniszteri határozatot téves informátion alapulolag kell tekintenie, az utólagos hely- rehozatali lehetővé teendő, — a sérelmes ügyet az országgház színe elé terelni kívánja. Megbízta ennelfogva dr. Jedlicska Béla és Michels Károly urakat, hogy ezen népgyűlés határozatából kifolyólag kerjenek fel egy országgyűlési képviselőt, a ki e tárgyban a magyar kormányt meginterpellálja. Ezen javaslat egyhangulag elfogadtatván, az elnök által határozatképen kimondott. Végül megbízta a népgyűlés dr. Jedlicska Béla elnök, dr. Jankovics Pál jegyző és Michels Károly, Nagy István, dr. Roth Leó, Busch Sebestyen, Bernhardt Mihály, ifj. Schön János, Schumacher Márton, Becker Peter, Klepsisz Ferenc, Zentner Peter, Kuhn József, Maurer József, Blank Mihály urakat, hogy az itt megjelent mintegy 900 német-palánkai lakos nevében a jegyzőkönyvet alá- írják. Ezzel a népgyűlés véget ért.

Korpaeladás. A katonai élelmészeti raktárak- nál az 1901/1902. őrési idény alatt előállítandó korpát az illető élelmészeti raktárak közvetlenül és szabadkéz- ből fogják a gazdák vagy azok bányában más vevők- nek eladatni. A venni szándékozók utbaigazítást a vár- megyei gazdasági egyesületünk titkári hivatalánál nyer- hetnek.

Beszámoló. Folyó évi február hó 1-én tartott meg Német Palánkán a kaszinó termében az idei far- sangnak ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben egyik legsikerültebb mulatsága, a palánkai ágost. evang. templom javára rendezett műkedvelői előadással és tánc- cal egybekötött hangversenyestély. A zenezámokból (zenekari és solo-előadások) melodramából, színelőadás- ból és előkepekből álló változatos műsor előadásában közreműködtek: dr. Adriány Jánosné, N. Fúke Gizella, Krenedits Ödön, Bachmann Etelka, Eisenhut Mariska, Farkas Aranka, Mayer Katica, Méga Milly, Récey Mariska, Weil Nelly urbölgyek és dr. Adriány János, Barna Agoston, Donát Alfred, György Elemér, Hepp Ferenc, Kobár Karoly, Krenedits Ödön, Szabó Sándor és Weil Gusztáv urak. A pénztárosi bevétel 240 kor. 20 fillért tett ki, utólagos adományokban még befolyt 17 kor. 80 fillér, ugy, hogy az összes bevétel 258 kor. és 08 fillér volt. Ezzel szemben a kiadások összege 156 kor. 50 fillér s így a mulatság tiszta jövedelme 101 k. 58 fillért tett ki. Ez alkalommal feltűntek: Klein Ferenc 1 kor., Post József 60 fill., Gólián Istvánné 4 kor., Hondl Imre 3 kor., Eisenhut Fülöp, Lichtsteindl Lipót, Szekenderovics Simonné és Szapinger Albert 2—2 kor., dr. Löbl Zsigmond és Frank Gyula 1 kor. 20 fill., Holiga János 4 kor., Kristofek József, Schramm György 1—1 kor. és Breslauer Lipót 80 fillért. Az utólagos adományokban pedig Jöckl Lajos és neje 12 koronával, Ujvári József 2 koronával és a Chevra Kadischa (Stein- mitz Sándor utján) 3 k. 88 fillérrel szerepelnek. Ugyan- erre a célra külön adozottak még: Abaffy Jánosné urnő 20 kor., Illés Vidorné urnő 20 kor., dr. Adriány János 10 kor., Tabory Erzsébet urbölgy (Dobsina) 20 korona. A szíves közreműködőknek épügy, mint a nemesszívű adakozóknak a megajándékozott egyház nevében ezuton is őszinte köszönetet mond Abaffy János, ev. lelkész.

Eljegyzés. Erős Gyula hírlapíró a „Budapesti Napló” belsejébe eljegyezte Ruff Rózsika kisasz- szonyt, Ruff Mór temerini kereskedő leányát.

Üncoozás vármegyénkben. Vármegyénk alispánja kiadta az üncoozási, utazási és működési tervezet. E szerint a sorozás a következő járásokban, sorozási székhelyeken és napokon lesz megtartva és pedig a palánkai járásban: Palánkán március hó 7, 8, 10, 11, 12 én. Polgári elnök Pribil Ernő. A bódasági járásban: Hódasághon március 15, 17, 18, 19, 20. Polgári elnök Molnár Károly dr. A kulai járásban: Kulán március 24, 26, 27, április 1, 2, 3. Polgári elnök Mol- nár Károly dr. Az ujvidéki járásban: Ujvidéken április 5, 7, 8, 9, 10, 12. Polgári elnök Scultéty Ferenc. A zsabylai sorozó járásban: Zsabyán április hó 15, 16, 17. Polgári elnök Vojnits István. A titeli sorozó járás- ban: április hó 21, 22, 23. Polgári elnök Vojnits István. A zombori járásban: március hó 10, 11, 12, 13, 14, 15. Polgári elnök Karácson Gyula. Az apatini járásban: március hó 18, 19, 20, 21, 22, 24. Polgári elnök Kará- cson Gyula. Az almási járásban: április hó 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9. Polgári elnök Bertolinó Sándor. A bajai járás- ban: Baján április hó 14, 15, 16, 17, 18. Polgári elnök Michaelovits Kornél. Az óbecsei járásban: Ó Becsén március hó 6, 7, 8, 10, 11, 12. Polgári elnök: Vojnits István. Zenta városában: március hó 21, 22, 24, 26, április 1, 2. Polgári elnök id. Mihály János. Topolyai járásban: április hó 19, 21, 22, 23, 26, 29, 30. Polgári elnök Latinovits Géza.

Félték a katonaságtól. Huszonhárom jan- kováci fiú állott a napokban a szabadkai törvényszék előtt. A vád az volt ellenük, hogy 1894-ben öncsonki- tást követtek el; ugyanis, hogy a katonai kötelezettség elől meneküljenek, a sorozást megelőzőleg átszúrták dob- hártájukat s így be nem soroztattak. A honvédelmi miniszter a legényeket besoroztatta, sőt a rendesen felül még 2 évig kellett szolgálniuk. Szolgálatuk kitöltése után a miniszterium áttette az ügyet a szabadkai tör- vényszékhez, mely megtartotta a végvárgyalást, de elévül- les címén valamennyi vádlottat felmentette.

Kirabolt halott. Plavitsy György goszpodin- czei gazda embernek meghalt a 18 éves leánya. Szerb szokás szerint ráadták a halottra drága ékszeret, egy 18 darab aranyérből álló nyakéket is. Csebenacz Jelena, ki a halott mellett virrasztott, minden áron hatal- mába akarta keríteni ezt a drága ékszeret s éjjel leold- ván azt, zsebre dugta, azután pedig felgyújtotta a rava- talt. A felriasztott családtagok eloltották a tüzet, mely csaknem elhamvasztotta már a halottat és Csebenacz azon ürügy alatt, hogy más terítőt hoz, hazament; itt eldugta az ékszeret s visszatért a halottasházba, hol csak reggel vették észre az ékszer hiányát, kire a gyanu esett, konokul tagadt, de midőn a csendőrök Csebe- nacz leányát vallatára fogták, kiderült a halottvirasztó undok tette és előkerült a drága nyakék is.

A kuruzslás áldozata. Megrendítő eset tartja izgalomban Topolya község lakosait, hol — mint tudó- sítónk jelenti — egy cigányasszony kuruzslásának két fiatal élet esett áldozatul. Hasznák Pál topolyai legény már régóta undvarlogott Kucsera Katicának. A viszony bersővé vált a legény és a leány között s a leány szeretett volna főkötőt alá jutni; szeretője azonban, a ki megígerte, hogy nőül veszi, az esküvőt, illetve a kézfogót csak buzta-halasztotta. Kucsera Katica attól való felelmében, hogy szeretőjét elvesziti, Ravacsaj Mari cigányasszonyhoz fordult tanácsért. A cigányasszony megígerte, hogy segít a dolgon s kotyvaszt olyan szert, hogy ha azt a legénynek beadja, hamarosan meg lesz az esküvő. A szegény leány megörült a cigányasszony ajánlatának s adott is rögtön hat korona előleget és egy selyemkendőt. Ravacsaj Mari elkészítette az orvos- ságot s a szerelmes leány tegnapelőtt este, a mikor Hasznák ott volt latogatába, az orvoságot a bor közé vegyítette s megkínálta vele a legényt, a ki néhány pohárral meg is ivott a borból s azután hazament. Másnap reggel Hasznák Pált, a ki az istállóban aludt, az agyában halva találták. A halottkemi orvos mérgezés tüneteit észlelvén, jelentést tett a hatóságoknak. Kucsera Katica amint megtudta, hogy mi történt a szeretőjével, anyjának elmondta, hogy mit adott neki. Kucsera Katica attól való felelmében, hogy a börtönbe kerül, meg a legény utáni bánatában fölment a padlásra s ott fel- akasztotta magát. A csendőrök a mérgekeverő cigány- asszonyt a vizsgálóbíró megérkezéséig őrizet alá vette.

Megfagott cigány gyerek. Vasárnap éjjel a kisbeyei uton egy cigány gyereket találtak boltan. A szerencsétlenül alig volt valami ruha és így valószínű, hogy az amgy is elcsigázott, fejletlen gyerek lett, elaludt és az éjjeli hideg megölte.

Mátyás, az igazságos király szobra. Husz év előtt Kolozsvár mozgalmat indított meg, hogy Magyarország nagy királyának Mátyásnak az igazságos- nak szülővárosában méltó szobor állíttassék. A szobor költségeit a nemzetől kértük s a biztató reményre el- készült a szobor, mely ma az ércöntőben készen, már csak a felállításra vár. Egyelőre ennek utjában áll az a sajnálatos körülmény, hogy a szükséges költségre még mintegy 60,000 korona hiányzik. Kolozsvár közönsége a lehető megtette, de kimerült s így kénytelen a magyar baha ama fiahoz fordulni kérő szavával, kik a nagy király emléke iránt való kegyeletből és célra áldozni készek és képesek. A hazafias adományok vagy közvet- lentül, vagy pedig bármelyik fővárosi vagy vidéki hírlap szíves közvetítésével a Mátyás szobor bizottsághoz Szva- csina Géza kir. tanácsos, polgármester kezébe Koloz- várt cím alatt küldendők be. Dr. Haller Károly, minisz- teri tanácsos, elnök. Kuzskó István, jegyző.

A vadászkaland. A vidéken történt a követ- kező mulatságos eset. Egy földbirtokos magával hívta erdőkerülőjét s elment erdejét bejárni. Nem loptak e belőle a megengedhetőt többet? Hogy pedig a szembe- jövők vándorlegénynek ne nézzék, vállára vetette tarisz- nyáját és fegyverét. Az erdőhöz érve — tisztán kertlő- jétől való szegényből — megtöltötte fegyverét. Hogy mifele sörét volt a töltényekben, azt már nem nézte. Minek? Hiszen ő ugy sem lövi le a nyulat, ha csak az le nem ütötte. A kertlő előtt pedig csak nem fog tül vadra löni. Bejártak már egy-két erdőrészt, most a leg- sűrűbben: a fiatal fenyesben haladnak. Elöl az ur, utána a kertlő. Közvetlenül előttük megzörren a baraszt. Mind a ketten lekapiják vállukról fegyverüket. Egy röffenés, egy ugrás és vérbenforgó szemekkel, csattogó agyarakkal előttük áll egy hatalmas vadkan. Az erdőt erős durranás reszketeti meg. Az ur kezében elült a fegyver. „Fussunk!” — kiáltja — s ellökve fegyverét, amit lsten birnia engedte, rohan a keskeny gyaloguton. A szalárdót akarja elérni, melynek fáira fölkapaszkod- hatnék. A közelben sehol magasabb fa, a szalárdó messze s ő rémülten halja, hogy mögötte mindig köze- lebb dübörög a föld. A szörnyeteg tildözi. Már halja, mint fuj nagyokat. Alig lehet pár lépésnyire. Ereje fogy. Már legfeljebb pár ugrás és vége! Sőt az utana futó disznó futásánál már a pára melegét is érzi. Meg kell itt balni, érje hát a halál legalább szembe! Megáll és megfordul. Mögötte áll, levegő után kapkodva a kertlő.

— Hát te számár, miért futsz utánam?
— Azt tetszett mondan: Fussunk!
— Hát a disznó hol van?
— Az ott fekszik, ahol rá tetszett löni, meg se mozdult.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ.
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptulajdonos és kiadó:
BITTERMANN ANDOR.

HIRDETÉSEK.

Irnok kerestetik.

Tovarisova község jegyzői iro- dájában egy, az adóügyi teendő- ben jártas egyén 3 hónapi időtar- tamra havi 60 korona fizetés mellett alkalmazást nyerhet. Ezen állást elnyerni óhajtok forduljanak alul- írott községi jegyzőhöz.

Nicolics Aurel,
jegyző.

3—1
1214. szám.
kig. 1902.

Pályázat mérnöki munkálatokra.

Déronya község képviselőtestületének 1/közgy. 1902. számú határozata folytán felkéretnek az alant leirt munkálatot elvállalni kívánó okleveles mérnök urak, hogy idevonatkozó ajánlataikat alulírott községi eljárló- ságnál 1902. évi február hó 28-ig nyújtsák be.

Déronya község határában lévő 21 km. távolsagu községi (közűlő) közutak felmérése, kijelölése és azokról törzskönyv készítése — mindez az 1890. évi I. t. c. és 610/kgy. 1897. számú vármegyei szabályrendelet rendelkezéseinek betartásával.

A költségvetés arra való figyelemmel készitendő, hogy a község fuvarosokat, munkásokat, póznákat és karókat nem állít a vállalkozó mérnök rendelkezésére, de azok felfogadása körül kezére jár.

A szükséges cölöpöket azonban a község szol- gáltatja.

Déronya, 1902. évi február hó 14-én.
3—2
Az elüljáróság.

478/kig. 1902.

Pályázat.

O-Kér községben leköszönés folytán tresedésbe jött és havi előleges részletekben fizetendő 600 korona évi javadalmazással egybekötött községi irnoki állásra pályázatot nyitok.

Pályázni kívánók minősítéstket és nyelvismeretüket igazoló okmányolt kérvényüket **folyó évi március hó 1-ig** nálam annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom. Ujvidéken, 1902. évi február hó 10-én.

Mezey Imre,
főszolgabíró.

2—2

Meghívó.

A „Temerini első előleg-szövetkezet“

f. évi március hó 6-án délután 1 1/2 órakor

a fiúiskola helyiségében tartja

harmadik rendes közgyűlését,

melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt év üzleteredményéről.
2. A mérleg előterjesztése, a felmentvény megadása és a tiszta nyereség hovatartozásának intézkedése.
3. A könyvelő és pénztáros tiszteletdíjának emelése.
4. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes megválasztása.

Temerin, 1902. évi február hó 13-án.

Az igazgatóság.

Vagyon.	Mérleg-számla.	Teher.	
Készpénzben	1208 24	I. Üzleti részletbefizetések	39196 91
Váltókban	41395 —	Ennek 6% os kamata	2351 82
Kötvényekben	5626 —	II. Üzleti részletbefizetései	27327 60
Előlegekben	19725 —	Tiszta nyereség	1730 85
Elismervényekben	2280 —		
Leltár (leírás után)	372 94		
	70607 18		70607 18

Tartozik.	Nyereség-veszteség-számla.	Követel.	
Fizetések	440 —	Kamatokban	4860 99
Szolgá	120 —	Átírási díjak	60 —
Lakbér	160 —	Késedelmi kamat	228 79
Adókban	140 31		
Költségek	147 32		
Elismervények	2280 —		
Könyvek	131 30		
Nyereség	1730 85		
	5149 78		5149 78

Temerin, 1901. évi december hó 31-én.

Mező Ferenc s. k.,
pénztáros.

Mihálovits Endre s. k.,
elnök-igazgató.

Léh Fülöp s. k.,
könyvelő.

A szövetkezet ügykezelését átvizsgálván, az üzleti könyvekkel mindenben helyesnek és megegyezőnek találta:

Janik István s. k.,
felügyelőbizottsági tag.

Ruff Mór s. k.,
felügyelőbizottsági tag.

Molnár Béla s. k.,
felügyelőbizottsági tag.

Bódy Géza s. k.,
felügyelőbizottsági tag.

475. szám. 1902.

Házladási hirdetés.

Alulírt erdőhivatal részéről ezennel közzététel, hogy a Szóna községben fekvő s a szónai 105. számú betétkben A. I. 1. sor 266. br. sz. és 41. ö. i. szám alatti volt erdői lakbáz 260 ö. belterülettel, továbbá a hozzátartozó A. I. 2. sor 267. br. sz. 1356 ö. szántó (kert) az **apatini m. kir. erdőhivatal irodájában 1902. évi március hó 17-én délelőtti 9 órakor** megtartandó írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek, a vételárnak a szerződés aláírása előtti teljes lefizetésének kötelezettsége mellett örök áron eladatni fog.

Kikiáltási ára 2820 korona 58 fillér.
Az árverési és szerződési feltételek előlegesen is az alulírt hivatalnál betekinthetők.
Apatinban, 1902. évi február hó 16-án.

M. kir. erdőhivatal.

879. szám.

kig. 1902.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye almási járásában, Bács-Almás székhelyvel járási rendőrfelügyelői állás szerveztetvén, erre ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása 1600 korona évi fizetés, 400 korona lakbér és 800 korona lótartrasi átalányból áll. Felhívom tehát a pályázni kívánókat, hogy életkorukat, egészséges voltukat, nyelvismeretüket és eddigi foglalkozásukat igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezűleg írt kérvényüket hozzá **folyo évi március hó 10-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert az elkésve érkező kérvények figyelmen kívül hagyatnak.
Bács-Almás, 1902. évi február hó 12-én.

Szutrély Lipót,
főszolgabíró.

131. szám.

kig. 1902.

Pályázat mérnöki munkálatra.

O-Sziva község képviselőtestületének 7/közgy. 1902. számú határozata folytán a község határában levő községi (közúti) közutak felmérése, kijelölése és azokról törzskönyv készítése — és pedig az 1890. évi I. t. c., valamint a 610/közgy. 1897. számú vármegyei szabályrendelet szoros betartása mellett — ezennel pályázatot hirdetek.

Ennelőzve felkértem az okleveles mérnök urakat, hogy a kérdéses szakmukára vonatkozó ajánlataikat **folyo évi február hó 28-ik napjáig** a községi elöljáróságához benyújtsák szíveskedjének.

Megjegyzetjük, hogy a törzskönyvezendő utak hossza körülbelül 63 kilométer, szélességük pedig átlagosan 15 méter. Az ajánlat vagylagosan teendő, vagyis részletes felszámításával az összes (fuvar, napszám, anyag, eljárási, hitelesítési stb.) költségeknek és a nélkül.

Kelt O-Szivaon, 1902. évi február hó 16-án.

Zsupánszky Lyubó,
jegyző.

Madzsarev Jóna,
bíró.

194. szám.

kig. 1902.

Pályázati hirdetés.

Vajsza községben egy havi utólagos részletekben felveendő évi 480 koronával javadalmazott községi gyalogrendőri állás üresedvén meg, felhívotnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy sajátkezűleg írt kérvényüket:

- a) a magyar állampolgárságot,
- b) a védkötelezettség teljesítését,
- c) az életkort, erkölcsi magaviseletet igazoló okmányokkal,
- d) a testi épséget és egészségi állapotot igazoló orvosi bizonyítvánnyal és
- e) az eddigi alkalmaztatást igazoló okmányokkal felszerelve **f. évi március hó 2-áig** bezárólag a vajsza bogányi körjegyzőségnek nyújtsák be.

Írás és olvasáson kívül a magyar nyelv mellett valamely szláv nyelv beszélése előnyt biztosít.

A kiszolgált katonai altisztek és a m. kir. csendőrségnél szolgálatban állott egyének előnyben részesülnek.
Vajsza, 1902. évi február hó 15-én.

Hiel Lipót,
körjegyző.

3-1

194. szám.

kig. 1902.

Pályázat mérnöki munkálatra.

Ada község képviselőtestületének 44/közgy. 1902. számú határozata folytán a község határában levő községi (közúti) közutak felmérése, kijelölése és azokról törzskönyv készítése — és pedig az 1890. évi I. t. c. és 610/közgy. 1897. számú vármegyei szabályrendelet szoros betartása mellett ezennel pályázatot hirdetek.

Ennelőzve felkértem az okleveles mérnök urakat, hogy a kérdéses szakmukára vonatkozó ajánlataikat **folyo évi március hó 1-ig** alulírott községi elöljáróságához benyújtsák szíveskedjének.

Megjegyzetjük, hogy a község a szabad fuvarozaton kívül egyéb szükséges szolgálatokat, avagy anyagokat nem ad.

Adán, 1902. évi február hó 12-én.

Király Lajos,
jegyző.

Bakos György,
bíró.

Rác György

Jolánföldi szőlő-oltványtelepe és kertészetében, Kula (Bácsmező), jutányos áron kapható **szokványminőségű**, fajtisza, Ruprestis Monticola és Riparia Portalis alanyú gyökerező fásoltvány, sima zöldoltvány, Othello öntermő, amerikai vad szőlővessző és európai szőlővessző. Gyümölcsfák, alma- és körtevadonok, utszéli fák és

MACLURA AURENTIACA
a legjobb és legellentállóbb élő kerítés, végre

Gleditsia élősvény.

Árjegyzéket kívánatra küld az

10-3

INTÉZŐSÉG.

Zembar. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomtatás.

664. szám.

P. 1902.

Hirdetés.

Melylyel közzététel, hogy Bosnyák János és társainak Bezdán község bírja és társai ellen Bezdán község határában tagosítása iránt folyamatba tett ügyben a zombori kir. törvényszék mint urbéri bíróság 664/p. 1902. sz. a. kelt végzésével az előnyomozás és a volt urbéres birtokok jelenlegi tulajdonosainak megszavaztatása végett kiküldetvén, e végből határnapul **1902. évi március hó 17-ik napjának d. e. 9 óráját** Bezdánban a községbázaóhoz küldtem.

Értesitem egyben érdekelteket, hogy a szavazásra jogosítottak névjegyzéke a szavazás napját megelőzőleg nyolc napon át a szokott hivatalos órák alatt Bezdánban a községbázaó az érdekeltek által való megtekintetésre nyitva tartatik s hogy az ellen észrevételeiket vagy kifogásaikat fenti határnapon a szavazás megkezdése előtt a bírói kiküldöttnél szóval vagy írásban előadhatják.

Értesitem még érdekelteket, hogy szavazni személyesen vagy e célra különösen meghatalmazott által és pedig közzegjegyzőleg hitelesített meghatalmazás alapján lehet, továbbá, hogy a gyámosság vagy gondnokság alatt álló érdekeltek helyett a gyámok s illetve a gondnokok, avagy az illetékes árvaszék által kirendelt ügygondnok szavazhatnak s végül hogy a meg jelenők, vagy a szavazástól egyébként tartózkodók a tagosítást kivánókhoz csatlakozottakként fognak tekintetni.

Zombor, 1902. évi február hó 14-én.

A kir. törvényszék.

Szondy Máttyás,

kir. törvényszéki bíró, mint kiküldött.

206. szám.

kig. 1902.

Hirdetés.

Mely által Kolluth község elöljárósága részéről ezennel közzététel, miként a község tulajdonát képező 1525 ö. belsőség négy részre felosztva ház-helyeknek egy korona kikiáltási ár mellett a **folyo hó 26-án délelőtti 9 órakor** az itteni község-házánál a legtöbbet ígérőnek örök áron eladatni fog.

Kolluth, 1902. évi február hó 18-án.

Gáspár Vendel,
jegyző.

Urbán Lőrinc,
bíró.

Sürgöny! Sürgöny! Sürgöny!

Győztek a burok!!

dacára annak, hogy teljesen ki voltak merülve.

Miért??

Mert a

Bur Ital-tól,

mely a legjobb és legtisztább **gyomorerosító** párlat, új erőt kaptak.

1 liter 3 kor., 1/2 liter 1 kor. 60 fill.

Egyedüli raktár:

ifj. Heindlhofer Róbert

fűszer- és csemegekereskedésében

ZOMBORBAN.

25-17

Jeney Mihály

okleveles mérnök

mérnöki és műszaki vállalati irodája

Szegeden, Takaréktár-utca 4. sz. alatt.

Elvállalom és a legjutányosabb díjazás és a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett teljesítem:

Községi közutak és dűlütak felmérését, kitérését és törzskönyvezését, az utakról szóló 1890. évi I. t. c. és a 610. kgy. 1897. számú vármegyei szabályrendelet rendelkezéseinek megfelelően.

Belsőségek és külső határok mindenféle szabályozási munkálatait és térképek készítését.

Legelőfelosztások és határtagosítások keresztülvitelével kapcsolatos összes mérnöki munkákat.

Építkezésekről tervezeteket és költségvetéseket a legnagyobb gyorsasággal, pontossággal és részletességgel készítek.

Az általam teljesítendő mérnöki munkálatokért minden irányban teljes felelősséget vállalom; különben azoknak szakszerű, kifogástalanul pontos és lelkiismeretes végrehajtását már 22 évi sokoldalú mérnöki gyakorlatom — melyből a többi között 9 évet a Bács-Bodrogh vármegyei m. kir. államépítészeti hivatalnál államszolgálatban töltöttem el — is biztosítja.

Utaképítési, uttörzskönyvezési, határrendezési és belsőség szabályozási munkálatokat Bács-Bodrogh vármegyében már eddig is több községben, nevezetesen: Petrovácon, Paacséron, O Morovicán, Bajszán stb. készítettem és ezidőszent Bács-Földváron készítek.

Szíves levélbeli megkeresésekre Bács-Bodrogh vármegye területén bárholva — saját költségen, minden igény támasztása nélkül — személyesen elutazom és a készíteni szándékoltt mérnöki munkálatokra vonatkozólag felvilágosításokkal és utbaigazítással készséggel szolgállok.

10-3

XXV. évfolyam

ELŐFIZETÉS

Félsz évre . . . . .

Fél évre . . . . .

Negyed évre . . . . .

* . . . . .

A lap szellemi

küldemények

nek, anyagok

nosnak küld

Egyes szám ár

Társ.

Az állam utat fejthet ki, sőt valdalom hatalmasabb nősen fontos, met tól várni. Az az e és hatalom az áll részben megoszlat tehat nem más, n és erős társadalm egyfelől szellem államnak nemzet hol az állam ereje öre s hű kifejező s hogy e célját hatalommal szembe

A társadalom igaz jó barát esz zatokkal is segít talos kormányuk seitől, mert min hazának, a közö gyönyörű célért mint magán embe áldoztat, hogy n dogitsuk a hazát, az egységes, erő

Sokat és né volt itt is a kez féle egyesületek a nemzet testéne méit érvényesíte ban a gyakorlati ges társadalomér társadalom s az buzdít testvére: Nemzet pl. állan nivalók megvitat a nemzetmentés

A „BA

A d

— A zombori szabad

A fajok erd koztak a komoly elégedtek meg az külső jeleket tart sulyt kezdtek fek folyamatok külön az egyenre gyak taira, az embryo désre, azonnal me fogalmával.

Már a termé eleget élesen egy elő lenyek, igen külső tünetek na szorozzunk, ilyen spongiák, corallok a legmozgékonyab is tova viszi öke növények, nem p látszik, hogy a elég ahhoz, hogy megállapíthassuk

Másrészt me tunk olyan állat böznek egymástol egyazon minta sze működnek is. Ez mesztikált állatok egy emberre, ak elebe hozunk egy jubászkutyát, egy foxterriert, egy t